

Društvena uloga JU Predškolski odgoj i obrazovanje Zenica

Centar za poslovnu afirmaciju
Dr. Ćire Truhelke 10/A,
72000 Zenica
<http://www.cpa-bih.org/>
<http://www.facebook.com/cpa.bih>

Izdavač: Centar za poslovnu afirmaciju, Zenica

Zenica, 2015.

Digitalna kopija je dostupna na <www.cpa-bih.org>

Društvena uloga JU Predškolski odgoj i obrazovanje Zenica

Edo Omerčević & Adi Fišević

Centar za poslovnu afirmaciju

Septembar, 2015

Sažetak

JU Predškolski odgoj i obrazovanje Zenica

Povijest ove ustanove ukazuje na to da je njeno porijeklo u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji, u kojoj je državni, tj. javni sektor bio primarni za podmirivanje društvenih potreba. Trenutno, praktikovanjem i implementacijom zadatih ciljeva i zadataka, JU ne pruža ni po čemu drugačiju uslugu nego što to čine privatne ustanove

Poslovanje JU

Putem tekućih i kapitalnih transfera, Vijeće grada Zenica je potrošilo skoro 2,5 miliona KM u zadnje četiri godine, tj. u periodu od 2011. do 2014. godine. Finansijski rezultat za 2014. godina otkriva da JU ima negativan poslovni rezultat od 101.711 KM uz neisplaćene obaveze prema zaposlenim u iznosu od 208.715 KM.

Poslovanje privatnih vrtića

Usluge privatnih vrtića se naplaćuju, ali cjenovna odstupanja nisu drastična u odnosu na cijene usluga koje su definisane od strane JU. Za razliku od JU privatni vrtići nisu uključeni u tekuće i kapitalne transfere grada Zenice. Iako ne podliježu jednakom tretmanu privatni vrtići su većinom u prethodne tri godine iskazali pozitivan finansijski rezultat.

Kvalitet rada JU i privatnih vrtića

JU su za ukupni nivo zadovoljstva od roditelja dobili prosječnu ocjenu od 4,65 dok su privatni vrtići ocijenjeni sa prosječnom vrijednošću od 4,76. Anketiranje je pokazalo da su privatni vrtići u mogućnosti pružiti i da pružaju kvalitetniju uslugu od javnog sektora.

Identifikacija uloge JU

JU ne pruža dodatnu vrijednost građanima grada Zenica. Radno vrijeme je fleksibilnije kod privatnih ustanova koje su i ekonomski samoodržive, što nije slučaj sa JU. Rad JU je veoma upitan, čak i u slučaju da izjednači cijene sa privatnim sektorom. Štaviše, da bi bila samoodrživa, JU bi morala povećati svoje cijene za više od 100%, tj. cijene usluga JU bi trebale biti skoro duplo veće od cijena koje nudi privatni sektor.

Društvena uloga JU Predškolski odgoj i obrazovanje Zenica

Uloga javnih ustanova

Javne ustanove imaju različite uloge u društvu, s tim da su sve vezane za određeni proces unaprijeđivanja društvenih vrijednosti, proces koji nekada može da se vrši na samoodrživ, ali većinom se ipak realizuje na način koji zahtjeva određeni nivo finansijska podrške. Međutim, ostvarivanje viška prihoda uglavnom nije odlučujuća varijabla u procesu evaluacije uspješnosti rada javnih ustanova, ali je itekako poželjan.

Generalno, matrica evaluacije rada javnih ustanova može da se predstavi na sljedeći način:

Ilustracija 1: Strateško pozicioniranje javnih ustanova

Izvor: PwC - State-Owned Enterprises: Catalysts for public value creation?

Ukoliko javna ustanova unaprijeđuje poželjnu vrijednost ali na način da su ostvareni rashodi veći od prihoda, onda se radi o strateškoj investiciji, a uzorita javna ustanova je ona koja ostvaruje društvenu vrijednost na način da prihodi budu veći od rashoda. Ukoliko ustanova ipak ostvaruje višak primanja bez unaprijeđivanja društvenih vrijednosti, onda u državama koje su pro-tržišno orijentisane takve ustanove trebaju da redefiniiraju svoju ulogu sa ciljem fokusiranja na određeni i definirani nemonetarni cilj. Najlošija kombinacija je kada ustanova nema za cilj kreiranje određene društvene vrijednosti, odnosno nije u stanju da ih unaprijedi, a uz to ostvaruje gubitak u svome poslovanju. U takvim situacijama se vrši reevalvacija opravdanosti poslovanja ustanove, te se poduzima redefiniiranje ili likvidiranje poslovne aktivnosti.

Analitički pristup, kao što je ukratko opisan iznad, je veoma bitan za uspostavljanje funkcionalnog društva i javnog sektora. Na ovaj način se u ovom istraživanju osvrće na rad predškolskih ustanova, tj. vrtića na području grada Zenica, te se ocjenjuje i analizira djelotvornost rada JU Predškolski odgoj i obrazovanje Zenica i privatnih vrtića koji su aktivni u gradu.

JU Predškolski odgoj i obrazovanje Zenica

Povijest

JU Predškolski odgoj i obrazovanje Zenica (u daljnjem tekstu „JU“) svoj početak datira u 1952. godini u krugu tadašnje Željezare Zenica. Kulminaciju svog razvoja, JU je doživjela 1988. godine kada su u upotrebi bili čak 10 objekata širom Zenice sa ukupnim kapacitetom prijema 1.849 djece, uzrasta do sedam godina.

1996. godine JU mijenja svoj naziv iz tadašnjeg Centar za predškolski odgoj i obrazovanje u današnji JU Predškolski odgoj i obrazovanje, a broj objekata se postepeno počeo smanjivati da bi trenutno u upotrebi bilo još 6 objekata. Povijest ove ustanove ukazuje na to da je njeno porijeklo u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji, u kojoj je državni, tj. javni sektor bio primarni za podmirivanje društvenih potreba. Varijacije u broju objekata pod menadžmentom JU, odnosno njihova primarna upotreba za smještaj djece u predškolski odgoj ukazuje i na to da se potreba za JU počinje marginalizirati, što je očigledno rezultat privatnog sektora koji se krajem 20. vijeka počeo razvijati u Bosni i Hercegovini.

Cilj i zadaci

Kao što je objašnjeno na webstranici JU, nominalni ciljevi ustanove su usklađeni sa zakonom o predškolskom odgoju i obrazovanju u Bosni i Hercegovini i čine sljedeće:

- postojanje kvalitetnog odgoja i obrazovanja i podučavanja za svu djecu;
- uvažavanje razvojne primjerenosti;
- zabranu diskriminacije;
- poštivanje interesa djeteta;
- osiguranje vlastite vrijednosti;
- osiguranje prava na jezik;

Povijest JU ukazuje na to da je njeno porijeklo u SFRJ, u kojoj je državni, tj. javni sektor bio primarni za podmirivanje društvenih potreba.

- poštivanje vjerske slobode;
- uvođenje integracijskih programa za djecu sa posebnim potrebama.

Svi ciljevi koji su navedeni predstavljaju standardni i minimalni set ciljeva, koji su propisani bilo kojoj ustanovi koja se bavi predškolskim odgojom i obrazovanjem. Prakticovanjem i implementacijom navedenih ciljeva i zadataka, JU ne pruža ni po čemu drugačiju uslugu nego što to čine privatne ustanove koje su također predmet iznad spomenutog zakona.

Poslovanje JU

Trenutno 3,2% djece grada Zenice koristi usluge JU.

Prosječan broj djece koji trenutno uživaju uslugu od strane JU iznosi 320. S obzirom da grad Zenica ima oko 9990 djece¹ koji potencijalno mogu koristiti usluge JU, trenutni broj iznosi oko 3,2% što je ispod prosječne vrijednosti za područje cijele Bosne i Hercegovine do kojeg je došlo radiosarajevo.ba i objavilo na Mapi ljudskih prava, a koja iznosi 6-12%.

Cijene usluga JU koje su naplaćivane u toku 2014. godine su bile sljedeće:

Tabela 1: Tabelarni prikaz relevantnog programa koji se realizira u JU

	Cjelodnevni boravak	Poludnevni boravak
Jaslice (od 6 mjeseci do 3 godine)	150,00 KM	120,00 KM
Vrtić (od 3-6 godina)	150,00 KM („Sead Škrgo“ – 130,00 KM)	120,00 KM („Sead Škrgo“ – 90,00 KM)

Izvor: Izvjestaj o radu JU Predškolski odgoj i obrazovanje, 2014.

Pored poslovnog prometa kojeg je realizovala, Institucija uživa i privilegovani tretman od strane Vijeća grada Zenica u obliku kontinuiranog subvencioniranja poslovanja Institucije, a koji se ogleda na sljedeći način:

- Tekući transferi
- Kapitalni transferi
- Oslobođanje od poreza i taksi
- Oslobođanje od troškova zakupa prostorija

Subvencija po djetetu koje boravi u JU iznosi 1920,97 KM godišnje.

Putem tekućih i kapitalnih transfera, Vijeće grada Zenica je potrošilo skoro KM 2,5 miliona u zadnje četiri godine, tj. u periodu od 2011. do 2014. godine, što se može vidjeti iz tabele 2. S obzirom da u prosjeku 320 djece uživa smještaj u JU, to znači da je u prosjeku subvencija po djetetu u toku prikazanog perioda iznosila 7683,88 KM, odnosno 1920,97 KM godišnje.

¹ Prosjek je baziran na podatku o broju stanovnika starosne dobi od 0-14 a koji za 2014. god. iznosi 19.981 (Izvor: Federalni Zavod za Statistiku). Pod pretpostavkom da je broj djece jednako distribuiran kroz skalu starosti, broj djece koji potencijalno mogu uživati usluge Utanove je izračunat na sljedeći način: 19.981/14*7.

Tabela 2: Pregled subvencioniranja JU od strane Vijeća grada Zenica

	2011	2012	2013	2014	Ukupno
Tekući grantovi	600.000 KM	625.000KM	600.000 KM	564.000 KM	2.389.000 KM
Kapitalni grantovi	47.507 KM	17.057 KM	5.277 KM	-	69.841 KM
Ukupno	647.507 KM	642.057 KM	605.277 KM	564.000 KM	2.458.841 KM

Izvor: budzet.cpi.ba, zenica.ba.

JU je također oslobođena obaveze plaćanja PDV-a, a time i obaveze za fiskalizaciju, te i obaveze plaćanja komunalne takse, što je slučaj i za privatne ustanove tako da na ovom polju nema razlike između javnog i privatnog sektora.

Međutim, vrijedi ukazati i na činjenicu da grad Zenica bez naplate zakupnine ustupa JU prostorije koje se nalaze na veoma atraktivnim lokacijama, i to:

Tabela 3: Pregled prostornih kapaciteta pojedinih vrtića JU

Vrtić	Pinokio	Radost	Pčelica	Dunja	Poletarac	S.Škrgo	
Lokacija	Bul. Kulina bana 5	Begagića put bb	Mejdandžik 4	Školska ul. 13	Prof. Juraja Naidharta 1	Dr. Ćire Truhelke 10C	
Površina	Unutrašnja	723 m ²	827 m ²	330 m ²	705 m ²	150 m ²	150 m ²
	Vanjska	670 m ²	945 m ²	320 m ²	460 m ²	0 m ²	0 m ²
	Ukupna	1.393 m ²	1.772 m ²	650 m ²	1.165 m ²	150 m ²	150 m ²

Izvor: Izvještaj JU Predškolski odgoj i obrazovanje, 2014.

Napomena: Unutrašnje površine su smanjenje za prostor koji je ustupljen na raspolaganje drugim korisnicima.

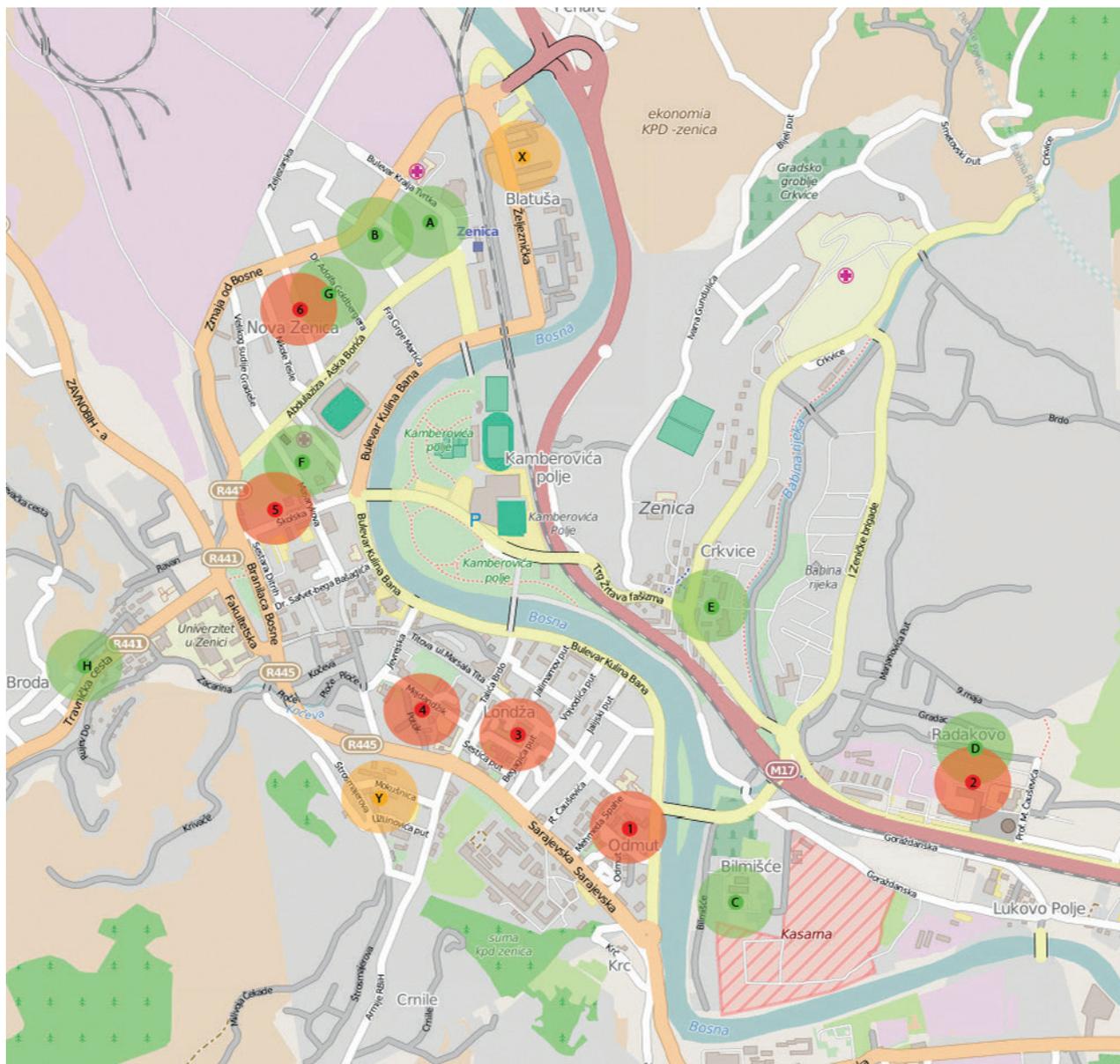
Distribucija objekata JU je prikazana kartografski na ilustraciji br. 2, na kojoj se može prepoznati da su objekti JU uglavnom nalaze na veoma atraktivnim lokacijama, za razliku od privatnih, koji su ipak na rubovima grada.

Uprkos višedecenijskoj tradiciji i finansijske podrške opštine, JU nije uspjela do danas da ostvari finansijsku samoodrživost. Finansijski rezultat za 2014. godina otkriva da JU ima negativan poslovni rezultat od 101.711 KM uz neisplaćene obaveze prema zaposlenim u iznosu od 208.715 KM, uprkos iznad spomenute finansijske podrške koju pruža općina Zenica. Kao što se može vidjeti u tabeli 4, subvencije općine su iznosile 45,1% prihoda JU, te su čak veće od prihoda koje ustanova realizira putem obavljanja svoje djelatnosti (prihodi od pružanja usluga iznose 43,6%). To znači da bi ustanova za samoodrživost morala povećati svoja primanja za više od 100% nego što je trenutno slučaj, što bi zahtjevalo promjenu u načinu poslovanja gigantskih razmjera. Radi kasnijeg poređenja sa privatnim sektorom, bitno je napomenuti da je JU imala 65 uposlenih u 2014. godini, tako da je prihod iz poslovne aktivnosti po uposleniku iznosio 8.448,58 KM.

Iz navedenog se može zaključiti da JU posluje izuzetno neekonomično i da je kontinuitet njenog rada ovisna od finansijske podrške općine Zenica koja je neizbježna kako bi se osigurao rad ove institucije.

JU ima negativan poslovni rezultat od 101.711 KM uz neisplaćene obaveze prema zaposlenim u iznosu od 208.715 KM.

Ilustracija 2: Kartografski pregled lokacija zeničkih vrtića

JU Predškolski odgoj i obrazovanje Zenica

- 1 "Pinokio"
- 2 "Sead Škrgo"
- 3 "Radost"
- 4 "Pčelica"
- 5 "Dunja"
- 6 "Poletarac"

Privatni vrtići

- A "Alem"
- B "Hud-Hud"
- C "Pupoljak"
- D "Sindibad"
- E Montessori "Odbanište"
- F "Bambi"
- G "Široki osmijeh"
- H "Abakus"

Novoosnovani privatni vrtići

- X "Pčelica i med"
- Y "Sveta obitelj"

Tabela 4: Pregled finansijskog rezultata JU za 2014. godinu.

Stavka	Potkategorije	Zbirni iznos	Struktura prihoda u %
Struktura prihoda:			
Prihodi iz Budžeta Općine	568.578 KM		45,1%
Prihodi od MONIKS-a	94.462 KM		7,5%
Ostali javni prihodi	4.343 KM		0,3%
Prihodi od pružanja javnih usluga	549.158 KM		43,6%
Prihodi od poduzetničke aktivnosti	44.245 KM		3,5%
Ukupan prihod		1.260.786 KM	100%
Ukupan rashod		1.362.497 KM	
Finansijski rezultat		- 101.711 KM	

Izvor: Izvještaj JU Predškolski odgoj i obrazovanje, 2014.

Poslovanje privatnih vrtića

Inicijalno ćemo naglasiti da je sistem privatnih vrtića u proteklih par godina dobio na značaju. Kao što smo već i naveli JU Predškolski odgoj i obrazovanje Zenica kao i privatni vrtići ne podliježu sistemskom uređenju po pitanju fiskalizacije kao i plaćanju komunalnih taksi što ih u tom segmentu razdvaja od standardiziranog principa funkcionisanja privatnih kompanija. Ove beneficije su proizvod funkcionisanja rada JU čime je izbjegnut protekcionizam unutar navedene djelatnosti.

Trenutno oblast grada Zenica raspolaže s osam privatnih vrtića od kojih je većina osnovana u zadnjih pet godina shodno potrebama tržišta i srazmjerno povećanju broja korisnika usluga.

JU trenutno procentualo zbrinjava 3,2% od ukupnog broja potencijalnih korisnika, što je daleko ispod prosječne stope koja je prisutna na teritoriji Bosne i Hercegovine, a ista varira od 6% do 12%. Uzevši u obzir trenutnu finansijsku poziciju JU, možemo konstatovati da ista ne posjeduje mogućnost proširenja aktivnosti, te da je ekspanzija privatnih vrtića neminovna kako bi se dosegla adekvatna stopa djece uključene u neke od oblika formalnog predškolskog odgoja i obrazovanja.

Usluge privatnih vrtića se naplaćuju, ali cjenovna odstupanja nisu drastična u odnosu na cijene usluga koje su definisane od strane JU. Prosječne cijene privatnih vrtića koje su naplaćivane u toku 2014. godine su prikazane u tabeli 5:

Tabela 5: Prosječna cijena usluga koje nudi 8 privatnih vrtića

	Poludnevni	Cjelodnevni
Jaslice	85,00 KM	163,00 KM
Vrtić	85,00 KM	168,00 KM

Izvor: Vlastito istraživanje.

Prema dostupnim podacima možemo konstatovati da su cijene privatnih ustanova u segmentu poludnevne usluge jaslica niže za 30% dok su usluge jaslica za cjelodnevni boravak više za 8%.

Na osnovu podataka također možemo konstatovati da je cijena usluge za poludnevni boravak u privatnim vrtićima za predškolski uzrast niža za 30% dok je cjelodnevni boravak skuplji za 11%. Potrebno je naglasiti da je poludnevni boravak zastupljen u manjem broju vrtića tako da i prosječna vrijednost nije u potpunosti relevantna u komparaciji sa JU. Za razliku od JU određeni broj privatnih vrtića pruža svoje usluge i tokom vikenda što za određeni broj roditelja predstavlja bitan faktor. Interesantna je činjenica da određeni broj vrtića ne pruža usluge tokom školskih raspusta, ali ostali vrtići imaju mogućnost da apsorbiraju dodatni priliv djece. Na taj način cjelokupni sektor uživa samokoordinirajući sistem zbrinjavanja dječije populacije.

Za razliku od JU privatni vrtići nisu uključeni u tekuće i kapitalne transfere grada Zenice tako da samim time nisu subvencionirani po osnovu ostvarenog poslovanja u toku godine niti po osnovu broja djece koja su zastupljena. Ova činjenica ukazuje na nejednak tretman privatnih vrtića i vrtića koji podpadaju pod JU.

Još jedan segment koji bi trebao predstavljati krucijalnu prednost u samom poslovanju JU u odnosu na privatne vrtiće jeste lokacija koju zauzimaju, a koja je prioritetno dodijeljena od strane vlasti kao i naknada zakupa koje su oslobođeni. Zakupnina za privatne vrtiće predstavlja značajnu troškovnu stavku koja utiče na konačno stanje dobiti. Bez obzira na na ovu činjenicu privatni vrtiću su se pokazali konkurentnijim u segmentu same usluge kao i po pitanju finansijskog rezultata.

Iako ne podliježu jednakom tretmanu privatni vrtići su većinom u prethodne tri godine iskazali pozitivan finansijski rezultat. S obzirom da je period poslovanja privatnih vrtića na području grada Zenica relativno kratak možemo konstatovati pozitivan trend po osnovu rasta realizacije što se također odnosi i na kontinuirano povećanje broja djece koja pohađaju privatne vrtiće kao i povećanje broja zaposlenih u vidu stručnog osoblja.

Uzevši u obzir da smo konstatovali rast realizacije u vidu prihoda od usluge kao i rast broja uposlenika navest ćemo činjenicu da prosječni nivo prihoda koji ostvaruju privatni vrtići po uposleniku iznosi 17.551,00 KM za 2014. godinu, što je više nego duplo veći iznos koji je ostvaren po uposleniku u JU. Ukupni prihodi koje su generisali privatni vrtići u 2014 godini iznose 457.486,00 KM i uvećani su za 24 % u odnosu na 2013 godinu. Ovaj podatak se odnosi na sedam vrtića s obzirom da za jedan od navedenih nismo bili u prilici obezbijediti finansijske podatke.

U prilog neopravdanosti visokog iznosa subvencije za JU ide i činjenica da je iznos godišnjih grantova koje izdvaja grad Zenica viši za 26% od ukupnih prihoda koje ostvaruju privatni vrtići na području grada Zenice. Ovdje uzimamo u obzir i činjenicu da vrtići JU također naplaćuju svoju uslugu po djetetu čija je cijena zanemarivo niža. Ovi pokazatelji nas navode na zaključak da je ekonomska održivost rada JU itekako upitna bez obzira na svaki vid subvencije.

Kvalitet rada JU i privatnih vrtića

Kako bi utvrdili kvalitet rada JU i privatnih vrtića i kako bi napravili komparaciju kreirali smo anketu koja je distribuirana sa ciljem prikupljanja relevantnih podataka. Analiza je rađena na uzorku od 344 ispitanika (roditelja). Od ukupnog broja anketa 138 je distribuirano roditeljima u svim privatnim vrtićima što iznosi 40% dok je ostatak od 206 anketa ili 60% distribuiran u vrtićima koji potpadaju pod ingerenciju JU.

Prosječan nivo prihoda koji ostvaruju privatni vrtići po uposleniku iznosi 17.551,00 KM za 2014. godinu, što je više nego duplo veći iznos koji je ostvaren po uposleniku u JU.

Sama anketa sačinjena je od 7 pitanja koja predstavljaju krucijalne segmente usluge kao i nivo zadovoljstva roditelja. Pitanja se odnose na higijenske uvjete, prehrambeni program, organizaciju boravka i raznolikost sadržaja, tehničke uvjete, osoblje, ukupna ocjena zadovoljstva roditelja i omjer cijene. Evaluacija je klasifikovana vrijednostima od 1 do 5 gdje vrijednost 1 predstavlja najnižu ocjenu u skali dok ocjena 5 predstavlja najvišu vrijednost.

Kada su u pitanju higijenski uvjeti u vrtićima JU generisana je prosječna ocjena od 4,53 dok je prosječna ocjena za privatne vrtiće 4,62. S obzirom da se radi o djeci ovaj segment predstavlja jedan od krucijalnih kako bi zdravstvena sigurnost svakog djeteta bila zagarantovana.

Prehrambeni program u JU dobio je prosječnu ocjenu od 4,31 dok vrijednost za privatne vrtiće iznosi 4,59. U ovom segmentu je primjetno nešto značajnije odstupanje u korist privatnih vrtića. Na osnovu pokazatelja možemo konstatovati da je prehrana u privatnim vrtićima značajno kvalitetnija. Ovo je izuzetno bitan faktor za razvoj svakog djeteta s obzirom da je u ovoj dobi neminovan unos kvalitetnih sastojaka i namirnica. Privatni vrtići evidentno pružaju bolju uslugu kada je prehrana u pitanju.

Vrtići JU u segmentu organizacije boravka i raznolikosti sadržaja su dobili ocjenu prosječne vrijednosti 4,57 dok su privatni vrtići ocijenjeni sa prosječnom ocjenom 4,61. S obzirom da vrtići JU egzistiraju mnogo duže za očekivati je bilo da će u ovom segmentu usluga biti kvalitetnija što se i nije ispostavilo. Privatni vrtići iako egzistiraju u periodu od zadnjih par godina u mogućnosti su kreirati kvalitetniji i raznovrsniji sadržaj što direktno utiče na psihofizički razvoj djeteta. Također smo prethodno utvrdili da privatni vrtići u odnosu na vrtiće JU nude uslugu i vikendom.

Tehnički uvjeti kada su analizirani uzeti su u obzir sljedeći segmenti: prilaz, okoliš, temperatura i opremljenost. Vrtići JU su dobili ocjenu prosječne vrijednosti od 4,27 dok su privatni vrtići ocijenjeni sa 4,48. Ovdje ćemo staviti poseban osvrt na lokacije koje su prioritetno dodijeljene na korištenje vrtićima JU, a koje se nalaze na izuzetno atraktivnim lokacijama. Dodatna činjenica je da vrtići JU ne plaćaju zakup za navedene objekte. Troškovi zakupa ujedno predstavljaju jednu od najviših stavki u bilansima privatnih vrtića što direktno utiče na formiranje cijene usluge. Temperatura i opremljenost su izuzetno bitni za kontinuirani boravak svakog djeteta.

Kada je u pitanju osoblje vrtići JU su dobili prosječnu ocjenu od 4,80 dok je prosječna vrijednost kod privatnih vrtića 4,85. Odstupanje u ovom segmentu nije značajno, ali je ipak iskazano u korist privatnih vrtića. Generalno vrijednost ocjene u oba slučaja je visoka što nam ukazuje na činjenicu da su roditelji izuzetno zadovoljni sa odgajateljima koji se brinu o djeci. Ovaj faktor može pozitivno uticati na odgoj i razvoj djeteta u globalu.

Na anketno pitanje koje se direktno odnosi na zadovoljstvo roditelja sa vrtićem koje njihovo dijete pohađa vrtići JU su dobili prosječnu ocjenu od 4,65 dok su privatni vrtići ocijenjeni sa prosječnom vrijednošću od 4,76. Zadovoljstvo roditelja cjelokupnom uslugom je na strani privatnih vrtića na što nam ukazuju i vrijednosti iz prethodnih anketnih pitanja. Generalno su privatni vrtići u mogućnosti pružiti kvalitetniju uslugu koja se ne bazira na bilo kakvom vidu finansijske subvencije od strane grada.

Posljednji tretiran segment je bila cijena. Vrijednost koja je iskazana za vrtiće JU iznosila je 2,88 dok je vrijednost za privatne vrtiće 2,84. Odstupanje nije značajno,

Vrtići JU su dobili prosječnu ocjenu od 4,65 dok su privatni vrtići ocijenjeni sa prosječnom ocjenom od 4,76.

ali je jedino u ovom segmentu na strani vrtića JU. Ovakav ishod je bio logičan s obzirom da smo prethodno u dijelu poslovanja privatnih vrtića iskazali da je cijena viša za 8%-11%. Uzevši u obzir godišnje subvencije koje se svake godine izdvajaju po osnovu grantova za poslovanje JU razlika u mjesečnoj naknadi usluge je niskog značaja.

Identifikacija uloge JU i zaključak

Kratka komparacija rada privatnih vrtića i JU je prikazana u tabeli 6. Kao što se može vidjeti, u poređenju sa privatnim sektorom, JU ne pruža dodatnu vrijednost građanima grada Zenica. Radno vrijeme je fleksibilnije kod privatnih ustanova koje su i ekonomski samoodržive, što nije slučaj sa JU. Rad JU je veoma upitan, čak i u slučaju da izjednači cijene sa privatnim sektorom. Štaviše, da bi bila samoodrživa, JU bi morala povećati svoje cijene za više od 100%, tj. cijene usluga JU bi trebale biti skoro duplo veće od cijena koje nudi privatni sektor.

Tabela 6: Uloga JU Predškolski odgoj i obrazovanje Zenica

	JU Predškolski odgoj i obrazovanje Zenica	Privatne ustanove
Rad subotom	X	√
Rad u ruralnim područjima	X	X
Rad u skladu sa zakonsko propisanim standardima	√	√
Ekonomsko održiv rad	X	√

Uzimajući u obzir da naša anketa otkriva veći nivo zadovoljstva roditelja sa radom privatnih vrtića od JU, na osnovu matrice evaluacije rada javnih institucija iz ilustracije 1 možemo zaključiti da JU zahtijeva novi pristupi poslovanju, koji također treba da uključuje i moguću odluku o likvidaciji rada same ustanove i prepuštanje cjelokupnog sektora privatnim vrtićima koji bi dobili prostor za daljnje širenje poslovne aktivnosti.

Treba naglasiti da sama likvidacija JU ne bi bila jedinstvena odluka, s obzirom da istraživanje sprovedeno od radiosarajevo.ba pokazuje da ukupno 40 opština širom Bosne i Hercegovine nema javne vrtiće.

Reference:

Federalni Zavod za Statistiku

Izveštaj JU Predškolski odgoj i obrazovanje, 2014

Mapa ljudskih prava u BiH - http://www.radiosarajevo.ba/infografike/ljudska-prava/index_vrtic.html

PwC - State-Owned Enterprises: Catalysts for public value creation?

www.akta.ba

www.budzet.cpi.ba

www.zenica.ba

www.zenickivrtici.com

Autori studije:

Edo Omerčević je direktor *Centra za poslovnu afirmaciju* gdje aktivno radi na afirmaciji tržišnih ekonomskih principa. Osim toga radi kao predavač na Internacionalnom Burč Univerzitetu u Sarajevu gdje predaje razne predmete iz oblasti računovodstva. Diplomirao i magistrirao je na Internacionalnom Islamskom Univerzitetu u Maleziji a trenutno je doktorant na Internacionalnom Univerzitetu u Sarajevu. Također je kreator tzv. indeksa veličine vlade, koji pruža uvid u nivo trošenja institucija vlade širom Federacije Bosne i Hercegovine. Autor je raznih istraživačkih radova a njegova područja interesa su politička i monetarna ekonomija.

Adi Fišević je analitičar *Centra za poslovnu afirmaciju*. Također je zaposlen u Privrednoj banci dd Sarajevo pri sektoru korporativnih poslova. Prethodno radno iskustvo sticao je angažmanom u drugim eminentnim bankama u BiH kao što su BBI Bank dd, Intesa Sanpaolao Bank dd i Sberbank BH dd. Suvlasnik je kompanije Air Line Tours doo. Diplomirao je na Internacionalnom Univerzitetu u Sarajevu a magisterij je završio na Internacionalnom Burč Univerzitetu u Sarajevu. Trenutno je doktorant na Internacionalnom Univerzitetu u Sarajevu. Također je autor određenog broja istraživačkih radova. Primarni interesi se odnose na oblast finansijskog sektora.

CENTAR ZA POSLOVNU AFIRMACIJU

DR. ĆIRE TRUHELKE 10/a

72000 Zenica

032 837 168

www.cpa-bih.org